

Årets SVIV 2018

Det känns extra hedersamt att få ta emot denna utmärkelse, Årets svensk i världen, detta organisationens jubileumsår, det 80:e, men även utmärkelsens 30:e jubileum. Därtill ett år då jag inte har uppträtt mycket alls i Sverige, förutom två konserter till Birgit Nilssons ära, utan mest verkat ute i världen, dvs i USA, Schweiz, Tyskland och Storbritannien.

Jag står väl på toppen av min yrkesbana och mitt konstnärskap som dramatisk sopran nu. Men vad innebär det? Vägen hit har varit lång, ibland mödosam och alltid mycket spännande. Man föds inte till dramatisk operasångare utan det är en utveckling som i de flesta fall måste få ta tid, helst under vägledning av kloka och erfarna mentorer som kan jämföras med idrottares tränare.

För min del började det i Stockholm med pianolektioner i privat regi och sedan ett allt större engagemang i Kommunala Musikskolan, numera Kulturskolan. Jag sökte till Adolf Fredriks musikklasser som 9-åring, mest för att min bästa kompis tyckte det var en bra idé, och kom in. Musiken har alltid funnits där men det var först när jag, som var ekonomistuderande på Stockholms Universitet, kom in på Operahögskolan efter tredje försöket som jag insåg att det kunde bli allvar och att jag måste börja satsa på riktigt. Samtidigt som jag försökte bli bättre, eller åtminstone tillräckligt bra inför mig själv, studerade jag på avstånd hur äldre sångare la upp sina karriärer.

Redan på 90-talet minskade svenska operahus sina fasta sångarensembler och jag förstod att det skulle ges fler möjligheter utomlands. Tidigt hamnade jag på den sångliga världskartan tack vare framgång i ett par internationella tävlingar och jag gavs chansen att provsunga för bl a festspelen i Bayreuth och på anrika Wiener staatsoper. Bayreuth blev mitt första kontrakt efter examen och Wien fick vänta i tio år... Det var när operan i Köln engagerade mig på ett långtidskontrakt som jag och familjen bestämde oss för att flytta utomlands. Fyra år sjöng jag där, men då hade jag redan slagit igenom i titelrollen i Puccinis opera Madama Butterfly på Göteborgsoperan. Året var 1995.

Tidigt hade jag känslan av att behöva komma utanför Sverige förr att pröva mina vingar och få mer distans till den generösa och välbehövliga utbildning och erfarenhet jag fått hemma i Stockholm. Valet föll alltså på ett medelstort operahus i Köln, där jag fick sjunga den stora italienska repertoaren som Mimi i La Bohème, Tosca och Madama Butterfly, alla operor av Giacomo Puccini. Flera andra svenska sångare sjöng där som gäster och i sminklogen hängde porträtt av bland andra de dramatiska sopranerna Berit Lindholm och Birgit Nilsson.

Efter fyra år i kölnoperans ensemble var det dags att börja frilansa och samtidigt flytta hem familjen till Stockholm igen. Vi var inte nöjda med barnomsorgen i Tyskland. Den och skolan var inte gjorda för två yrkesarbetande föräldrar....

Sedan 2000 har jag alltså rest runt mellan de stora operahusen som Metropolitan Opera i New York, San Francisco opera, Wiener staatsoper och så småningom också La Scala i Milano för att nämna några. Sällan blev jag uppmärksammad i media från svenskt håll under de första 10 åren, men det har å andra sidan gett arbetsro.

Min vardag består i att tillsammans med dirigent, regissör, deras assistenter och sångarkolleger under allt ifrån två dagar till upp emot sex veckor repetera in gamla och nya uppsättningar sex timmar om dagen, måndag till lördag, och sedan uppföra produktionen

4-6 gånger. Till detta kommer kostym- och perukprovningar. Förutom egen fysisk och vokal uppvärmning innan varje repetition försöker jag hitta tid att studera in nya roller eftersom repertoaren växer konstant och operahusen helst vill höra något "nytt" från undertecknad.

Den dramatiska repertoaren är krävande som ett maratonlopp när det gäller huvudroller i femtimmarsoperor som Tristan och Isolde och tetralogin Nibelungens Ring (15h) av Wagner eller som typ ett 800-meterslopp i rollen som Elektra av Richard Strauss. Den operan tar inte ens två timmar, men Elektra är på scenen hela tiden och den har ingen paus. Med ökande berömmelse kommer sedan bisysslor som att ge intervjuer, delta i tv- och radio, låta sig fotograferas för artiklar etc. och sådant tar ofta en hel dag i anspråk. Detta har man dock inte lagt in i planeringen som sträcker sig ca fem år framåt i tiden.... den tiden ska bara finnas där, helt enkelt! Inte lätt alla gånger, eftersom en intervju, en fotosession, en filmsekvens också är ett slags uppträdande.

Vad betyder då Sverige för en operasångare? I mitt fall betydde det mycket från början eftersom mina tävlingsplaceringar som vinnare i Placido Domingos Operalia och finalist i BBC Cardiff Singer of the World, båda 1993, gav medial uppmärksamhet och gjorde mig till "shooting star". Något jag tydligen tog med ro, för jag kände mig inte färdig sångtekniskt än. Jag drog nytta av att mitt namn fått fokus, fick mitt genombrott i Göteborg och drog utomlands 1995-1999. Jag tror inte att många rader skrevs om mig i Sverige då. Den där tiden behövde jag för att samla kraft, mod och idéer. Och för att utveckla min repertoar och mina roller till alltmer dramatiska.

Med tiden har framgången utomlands gett mig än mer uppmärksamhet, möjlighet att välja bland operahus, produktioner, dirigenter och regissörer. Nämnas bör att jag vid ett par tre tillfällen valt att sjunga hemma på Stockholmsoperan istället för på Metropolitan i New York. The Met kommer alltid tillbaka, men inte lika säkert Stockholm...av olika skäl. Just nu har jag inga anbud från Kungliga Operan, men som frilansande svensk sångare är jag inte ensam. Vi är många internationellt verksamma svenska sångare som inte hörs härhemma.

Nu kan jag utnyttja tillfällena som ges utomlands och plädera för vilket fantastiskt land Sverige är med gratis konstnärlig universitetsutbildning, möjlighet till studielån, för att inte tala om alla tillfällen som ges därute att utöva musik och konstnärlig verksamhet som hobby. Det är viktigt för vårt samhälle idag. Trots att operakonsten är en smal konstart, ger den tillfälle att komma i kontakt med en och annan höjdare. I Tyskland t ex är det inget konstigt att gå på opera eller konsert. Det ingår i kulturen. Jag vet att Angela Merkel hört mig minst tre gånger senaste året, dels för att hon skrev ett personligt kort efter en föreställning i Salzburg, dels för att hon kom bakom scen och tackade under en konsert med Berlinfilharmonikerna i påskas. För ett par år sedan träffade jag USAs högsta domstols Ruth Bader Ginsburg i Washington DC. Då var det dåvarande svenska ambassadören Björn Lyrvall som var sammanlänkande.

Givetvis är jag väldigt stolt att få företräda Sverige och visa på vad vårt till folkmängd lilla land kan bidra med. Många gånger känns det dock som att vad vi utlandsarbetande gör för Sveriges goodwill går förlorat härhemma. Men så känns det verkligen inte idag! Tack Svenskar i Världen för denna fantastiskt fina och uppmuntrande utmärkelse som bidrar ytterligare till min glädje över att vara svensk!